

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2015. június 11.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — Bírósági és a bíróságon kívüli iratok kézbesítése — 1393/2007/EK rendelet — 1. cikk, (1) bekezdés — A »polgári és kereskedelmi ügy« fogalma — Az államnak az »acta iure imperii« miatt fennálló felelőssége”

A C-226/13., C-245/13., C-247/13. és C-578/13. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott négy előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyből hármat a Landgericht Wiesbaden (Németország) a Bírósághoz 2013. április 29-én, 2013. május 2-án, valamint 2013. május 3-án érkezett, 2013. április 16-i és 18-i határozataival, egyet pedig a Landgericht Kiel (Németország) a Bírósághoz 2013. november 15-én érkezett, 2013. október 25-i határozatával terjesztett elő az előttük

Stefan Fahrenbrock (C-226/13),

Holger Priestoph (C-245/13),

Matteo Antonio Priestoph (C-245/13),

Pia Antonia Priestoph (C-245/13),

Rudolf Reznicek (C-247/13),

Hans-Jürgen Kickler (C-578/13),

Walther Wöhlk (C-578/13),

a **Zahnärztekammer Schleswig-Holstein Versorgungswerk** (C-578/13)

és

a **Hellenische Republik**

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (első tanács)

tagjai: A. Tizzano (előadó) tanácselnök, S. Rodin, E. Levits, M. Berger és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

* Az eljárás nyelve: német.

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. október 15-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- S. Fahrenbrock, H. Priestoph, M. A. Priestoph, P. A. Priestoph és R. Reznicek képviseletében F. Braun Rechtsanwalt,
- H.-J. Kickler és W. Wöhlk, valamint a Zahnärztekammer Schleswig-Holstein Versorgungswerk képviseletében O. Hoepner Rechtsanwalt,
- a görög kormány képviseletében D. Kalogiros, S. Charitaki, A. Karageorgou, S. Lekkou, M. Skorila és E. Panopoulou, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében B. Eggers és A.-M. Rouchaud-Joët, meghatalmazotti minőségben

a főtanácsnok indítványának a 2014. december 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről („iratkézbesítés”), és az 1348/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. november 13-i 1393/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 324., 79. o.) 1. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkoznak.
- 2 E kérelmeket a C-226/13. sz. ügyben S. Fahrenbrock, a C-245/13. sz. ügyben H. Priestoph, M. A. Priestoph és P. A. Priestoph, a C-247/13. sz. ügyben R. Reznicek, a C-578/13. sz. ügyben pedig H.-J. Kickler, W. Wöhlk, a Zahnärztekammer Schleswig-Holstein Versorgungswerk és a Hellenische Republik (görög állam) között folyamatban lévő négy eljárásban vagy birtokháborítás és tulajdonzavarás miatti kártérítés, vagy a lejárt eredeti kötvények kifizetésének szerződéses teljesítése, vagy pedig kártérítés tárgyában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 Az 1393/2007 rendelet (2), (6), (7) és (10) preambulumbekzdése kimondja:

„(2) A belső piac megfelelő működése szükségessé teszi a bírósági és bíróságon kívüli iratok továbbításának javítását és meggyorsítását a polgári vagy kereskedelmi ügyekben a tagállamok közötti kézbesítés során.

[...]

(6) A polgári peres eljárások hatékonysága és gyorsasága megköveteli, hogy a bírósági és bíróságon kívüli iratokat közvetlenül és gyors módon továbbítsák a tagállamok által kijelölt helyi szervek között. [...]

(7) A továbbítás gyorsasága érdekében megengedhető minden arra alkalmas eszköz használata, feltéve, hogy figyelembe veszik bizonyos követelmények teljesülését az átvett irat olvashatóságát és megbízhatóságát illetően. [...]

[...]

(10) E rendelet eredményességének [helyesen: hatékony érvényesülésének] biztosítása érdekében az iratkézbesítés visszautasításának lehetőségét kivételes esetekre kell korlátozni.”

4 E rendelet 1. cikkének (1) bekezdése a következőképpen határozza meg a rendelet hatályát:

„Ezt a rendeletet polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni, amennyiben bírósági és bíróságon kívüli iratokat kell továbbítani az egyik tagállamból a másikba az utóbbiban történő kézbesítés céljából. E rendelet nem terjed ki különösen az adó-, vám- vagy közigazgatási ügyekre, illetve a közhatalom gyakorlásával összefüggő cselekményekért és mulasztásokért (*»acta iure imperii«*) fennálló állami felelősségre.”

5 Az említett rendelet 3. cikke kimondja:

„Minden tagállam kijelöl egy központi szervet, amelynek feladata:

- a) az átvevő intézmények tájékoztatása;
- b) megoldások keresése a kézbesítendő iratok továbbítása során felmerülő nehézségekre;
- c) kivételes esetekben az átvevő intézmény kérésére kézbesítési kérelem továbbítása az illetékes átvevő intézményhez.

A szövetségi államok, a több jogrendszerrel rendelkező, vagy autonóm területi egységeket magában foglaló államok több központi szervet is kijelölhetnek.”

6 Ugyanezen rendelet 4. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A bírósági iratokat közvetlenül és a lehető legrövidebb időn belül továbbítani kell a 2. cikk szerint kijelölt intézmények között.”

7 Az 1393/2007 rendelet 6. cikkének (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ha a kérelmezett kézbesítés nyilvánvalóan nem tartozik e rendelet hatálya alá, vagy ha az előírt alaki feltételek teljesítésének elmulasztása lehetetlenné teszi a kézbesítést, a kérelmet és a továbbított iratokat az átvételt követően azonnal vissza kell küldeni az átvevő intézményhez a visszaküldésről szóló értesítéssel együtt az I. mellékletben található formanyomtatvány felhasználásával.”

A görög jog

8 „A görög állam által kibocsátott vagy garantált értékpapíroknak a kötvények tulajdonosaival egyetértésben történő módosításaira vonatkozó szabályok” című, 2012. február 23-i 4050/2012. sz. törvény (FEK A' 36/23.2.2012) rögzíti a görög állam kötvényei szerkezetátalakításának a módjait. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból kitűnik, hogy e törvény lényegében előírja egy szerkezetátalakítási ajánlatnak a görög állam bizonyos kötvényeinek a tulajdonosai részére történő benyújtását, és egy olyan, „CAC” (kollektív fellépési záradék) elnevezés alatt is ismert

szerkezetátalakítási záradék bevezetését, amely lehetővé teszi, hogy olyan határozatokon keresztül módosítsák az értékpapírok kibocsátásának eredeti feltételeit, amelyeket a kintlévő tőke minősített többségével fogadnak el, és kötelező a kisebbségre nézve is.

- 9 E törvény 1. cikkének (4) bekezdése értelmében az érintett értékpapírok módosításához a szóban forgó kötvények összességének az 50%-át képviselő határozatképesség, valamint a résztvevő tőke kétharmadának megfelelő minősített többség szükséges.
- 10 Az említett törvény 1. cikkének (9) bekezdése egy olyan szerkezetátalakítási záradékot ír elő, amely szerint a kötvénytulajdonosok által elfogadott, a görög állam által benyújtott szerkezetátalakítási javaslat elfogadásáról vagy elutasításáról szóló határozat *erga omnes* hatályú, kötelező az érintett hitelező kötvénytulajdonosok összességére nézve, és hatályon kívül helyezi a vele ellentétes valamennyi általános vagy különös törvényt, közigazgatási határozatot és szerződést.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 11 Az alapügyek felperesei, akik valamennyien Németországban rendelkeznek lakóhellyel, a Hellenische Republik által kibocsátott kötvényeket szereztek, amelyeket a bankok által kezelt értékpapírszámláikon helyeztek el.
- 12 A 4050/2012. sz. törvény elfogadását követően a Hellenische Republik 2012 februárjában az alapügyek felpereseinek egy olyan adósságátütemezésre tett ajánlatot, amely előírta többek között a görög állam által kibocsátott kötvényeknek jóval alacsonyabb névértékű új államkötvényekre történő cseréjét. E csere érvényesítése céljából a magánhitelezők kifejezett elfogadását helyezték kilátásba.
- 13 Bár az alapügyek felperesei közül senki sem fogadta el ezen ajánlatot, a Hellenische Republik 2012 márciusában elvégezte a javasolt cserét, és e felperesek tiltakozása ellenére ez utóbbiaknak nem adta birtokába az értékpapírszámláikon elhelyezett értékpapírokat. Időközben a C-578/13. sz. ügyben szóban forgó kötvények lejártak.
- 14 Ilyen körülmények között az alapügyek felperesei a kérdést előterjesztő bíróságok előtt vagy birtokháborítás és tulajdonzavarás miatti kártérítés, vagy a lejárt eredeti kötvények kifizetésének szerződéses teljesítése, vagy pedig kártérítés iránt kereseteket indítottak a Hellenische Republikkal szemben.
- 15 Az e keresetek Hellenische Republik mint alperes részére történő kézbesítésének az eljárása keretében felmerül az a kérdés, hogy az 1393/2007 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében ugyanezen keresetek polgári vagy kereskedelmi ügyet érintenek-e, vagy azok tárgya a közhatalom gyakorlásával összefüggő állami cselekmény vagy mulasztás-e.
- 16 Különösen a C-226/13. sz. és C-247/13. sz. ügyben a Landgericht Wiesbaden arra kérte a Bundesamt für Justizot (Szövetségi Igazságügyi Hivatal), hogy az 1393/2007 rendeletben előírt eljárásnak megfelelően kézbesítse a szóban forgó kereseteket az alperes részére. E felkérés keretében a Bundesamt für Justiz kétségét fejezte ki azon lehetőséget illetően, hogy e kereseteket az említett rendelet értelmében polgári vagy kereskedelmi ügyeket érintő kereseteknek tekintsék. Ezért az említett keresetek kézbesítését megtagadta, és felhívta a Landgericht Wiesbadent, hogy előzetesen határozzon arról, hogy a szóban forgó jogviták a polgári vagy kereskedelmi ügyek körébe tartoznak-e.
- 17 A C-245/13. sz. ügyben szóban forgó jogvitában a Landgericht Wiesbaden kételyeit szintén a Bundesamt für Justiz által hasonló ügyekben végzett értékelésre alapította.

- 18 Mivel a C-578/13. sz. ügyben szóban forgó jogvitával kapcsolatban a Landgericht Kiel úgy vélte, hogy az 1393/2007 rendelet nem alkalmazandó a jelen ügyben, elrendelte, hogy a Bundesministerium für Justiz (Szövetségi Igazságügyi Minisztérium) diplomáciai úton kézbesítse a keresetet. Ez utóbbi mindazonáltal anélkül küldte vissza a kézbesítési kérelmet, hogy annak eleget tett volna, és egyúttal a C-226/13. sz., C-245/13. sz. és C-247/13. sz. ügyekben benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmekre hivatkozott.
- 19 A kérdést előterjesztő két bíróság ezért azt kívánja megtudni, hogy az alapügyekben szóban forgó jogviták az 1393/2007 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett polgári vagy kereskedelmi ügyek körébe tartoznak-e. E bíróságok szerint az e kérdésre adandó válasz az előttük folyamatban lévő jogviták minősítésétől függ. A jelen ügyben egyrészt az alapügyek felperesei polgári jogra alapított kereseteket indítottak, amelyek lényegében vagy birtokháborítás és tulajdonzavarás miatti kártérítésre, vagy a lejárt eredeti kötvények kifizetésének szerződéses teljesítésére, vagy pedig kártérítésre irányultak. Másrészt a görög állam kötvényei kibocsátásának szerződéses feltételeit a 4050/2012. sz. törvény elfogadásán keresztül módosították, ami arra enged következtetni, hogy ezen állam a közhatalmát gyakorolva járt el.
- 20 Ilyen körülmények között a Landgericht Wiesbaden a C-226/13., C-245/13. sz., C-245/13. sz. és C-247/13. sz. ügyekben úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a három ügy mindegyikében azonos szöveggel megfogalmazott következő kérdést terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:
- „Úgy kell-e értelmezni az [1393/2012 rendelet] 1. cikkét, hogy a rendelet értelmében vett »polgári [és] kereskedelmi ügynek« tekintendő az alperes által kibocsátott, a felperes [bankjánál] vezetett értékpapírszámláján kezelt olyan kötvények megszerzője által benyújtott kereset, amelyek tekintetében a felperes nem fogadta el az alperes által 2012 februárjának végén felajánlott cserét, és amely keresetben a kötvények megszerzője a 2012 márciusában vele szemben mégis végrehajtott és számára gazdaságilag hátrányos kötvénycsere értékkülönbségének megfelelő mértékű kártérítést követel?”
- 21 A Landgericht Kiel a C-578/13. sz. ügyben szintén úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:
- „1) Úgy kell-e értelmezni az [1393/2007 rendelet] 1. cikkét, hogy az olyan kereset, amellyel az alperes államkötvényeinek megszerzője pénzbeli követelést érvényesít teljesítés és kártérítés iránti követelés formájában az alperessel szemben, e rendelet 1. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti »polgári és kereskedelmi ügynek« minősül, ha a megszerző az alperes által 2012 februárjának végén tett csereajánlatot, amelyet a [4050/2012. sz. törvény] tett lehetővé, nem fogadja el?
- 2) Az olyan kereset esetében, amelyet lényegében a [4050/2012. sz. törvény] érvénytelenségére, illetve semmiségére alapoznak, az [1393/2007 rendelet] 1. cikke (1) bekezdésének második mondata szerinti, a közhatalom gyakorlásával összefüggő cselekményekért és mulasztásokért fennálló állami felelősségről van-e szó?”
- 22 A Bíróság elnöke a 2013. június 5-i határozatával az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-226/13., C-245/13. és C-247/13. sz. ügyeket. A Bíróság elnöke a 2013. december 10-i határozatával a szóbeli szakasz lefolytatása és az ítélethozatal céljából a C-578/13. sz. ügyet egyesítette ezen ügyekkel.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az elfogadhatóságról

- 23 Az Európai Bizottság szerint a C-226/13., C-245/13. és C-247/13. sz. ügyekben benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elfogadhatatlanok. Mivel ugyanis e kérelmek nem pontosítják a szóban forgó állítólagos közhatalmi aktust, és pontatlanságokat tartalmaznak a kérdéses csereajánlattal kapcsolatban, nem mutatják be kielégítő módon és helyesen az alapügyek ténybeli összefüggését.
- 24 Ezenkívül, még feltételezve is azt, hogy a jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróságot olyannak lehet tekinteni, mint amely előtt az EUMSZ 267. cikk értelmében jogvita van folyamatban, e bíróság csak azon körülmény miatt kérdezte a Bíróságot, hogy a Bundesamt für Justiz mint az 1393/2007 rendelet 3. cikke értelmében vett „központi szerv” megtagadta az alapügyek felperesei kérelmének a görög hatóságok részére való továbbítását, és felszólította az említett bíróságot, hogy előzetesen és jogerősen hozzon határozatot a szóban forgó keresetek jellegéről. Márpedig, mivel az ilyen központi szerv számára nem engedélyezett, hogy ne tegyen eleget a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságtól származó, továbbításra irányuló kérésnek, a feltett kérdés nem releváns az említett ügyekben szóban forgó jogviták megoldása céljából.
- 25 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helyállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (Rohm Semiconductor ítélet, C-666/13, EU:C:2014:2388, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 A jelen ügyben elegendő mindenekelőtt megállapítani, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból világosan kitűnik, hogy az alapügyekben említett közhatalmi aktus a Hellenische Republik által kibocsátott kötvényekre alkalmazandó feltételek egyoldalú és visszaható hatályú azon módosításából áll, amelyet a 4050/2012. sz. törvény tett lehetővé.
- 27 Ezt követően a Hellenische Republik által benyújtott csereajánlat tartalmának ismertetésében szereplő állítólagos pontatlanságokkal kapcsolatban elegendő emlékeztetni arra, hogy nem a Bíróság, hanem a nemzeti bíróság feladata a jogvita alapjául szolgáló tényállás megállapítása, és ebből az általa hozandó határozatra vonatkozó következmények levonása (Traum-ítélet, C-492/13, EU:C:2014:2267, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 28 Ezenkívül nem tűnik nyilvánvalónak, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által a C-226/13., C-245/13. és C-247/13. sz. ügyekben az előtte folyamatban lévő jogviták azon minősítésével kapcsolatban megfogalmazott kételyek eloszlátása, hogy e jogviták a polgári vagy kereskedelmi ügyek körébe tartoznak-e, ne lenne releváns ezek megoldása céljából. Ugyanis az 1393/2007 rendelet alkalmazhatósága és az említett bíróság előtti eljárások fejleményei azon kézbesítésre tekintettel, amelyet e bíróságnak kell elvégeznie, éppen e kételyek eloszlátásától függnék.
- 29 Az a körülmény, hogy ilyen kételyeket a kérdést előterjesztő bíróság a Bundesamt für Justiznak – a Bizottság által az említett rendelettel ellentétesnek tartott – magatartása miatt fogalmazott meg, önmagában nem kérdőjelezheti meg az e bíróság által előterjesztett kérdések relevanciájának vélelmét.

- 30 Végül, amennyiben a Bizottság azt látszik vitatni, hogy nincs a nemzeti bíróság előtt folyamatban olyan jogvita, amelyben az igazságszolgáltatási feladatainak ellátása során hoz határozatot, emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikk második bekezdése szerinti „ítéletének meghozatalához” kifejezést tágan kell értelmezni annak elkerülése érdekében, hogy számos eljárási kérdést elfogadhatatlannak tekintsenek, és ne képezhesse tárgyát a Bíróság által történő értelmezésnek. Ezt a kifejezést tehát úgy kell érteni, mint amely magában foglalja a kérdést előterjesztő bíróság ítéletéhez vezető eljárás egészét, azért hogy a Bíróság valamennyi azon uniós jogi eljárási rendelkezés értelmezésére hatáskörrel rendelkezhesen, amelyet a kérdést előterjesztő bíróság köteles ítéletének meghozatalához alkalmazni (lásd analógia útján: Weryński-ítélet, C-283/09, EU:C:2011:85, 41. és 42. pont)..
- 31 A jelen ügyben az alapügyekben szóban forgó kérelmek az eljárást megindító iratoknak az alperes részére történő kézbesítési módjaira vonatkoznak. Ezért az a körülmény, hogy e kérelmeket még a kontradiktórius eljárás előtt nyújtották be, azon kérdések részét képezi, amelyeknek a megoldására irányulnak.
- 32 A fenti megállapítások fényében az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatók.

Az ügy érdeméről

- 33 Kérdéseikkel, amelyeket együtt célszerű vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróságok lényegében azt kívánják megtudni, hogy az 1393/2007 rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a „polgári és kereskedelmi ügyek” e rendelkezés értelmében vett fogalmába tartoznak az államkötvény-tulajdonos magánszemélyek által a kibocsátó állammal szemben indított, birtokháborítás és tulajdonzavarás miatti kártérítésre, szerződés teljesítésére és kártérítésre irányuló olyan bírósági keresetek, mint amelyekről az alapügyekben szó van.
- 34 E kérdések megválaszolása céljából mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.) kapcsolatban, amelyet módosítottak az új tagállamok ezen egyezményhez történő csatlakozására vonatkozó későbbi egyezmények (a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény), a Bíróság – miután megállapította, hogy a Brüsszeli Egyezmény 1. cikke ezen egyezmény tárgyi hatályát a „polgári és kereskedelmi ügyekre” korlátozza anélkül, hogy e fogalom tartalmát és hatályát meghatározná – kimondta, hogy ezt önálló fogalomként, egyrészt a Brüsszeli Egyezmény céljára és felépítésére, másrészt pedig a nemzeti jogrendszerek összességéből következő általános elvekre hivatkozással kell értelmezni (Lechouritou és társai ítélet, C-292/05, EU:C:2007:102, 28. és 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 35 Ezt követően a Bíróság továbbá kimondta, hogy mivel a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.) 1. cikke e rendelet tárgyi hatályát a „polgári és kereskedelmi ügyekre” korlátozza anélkül, hogy e fogalom tartalmát és hatályát meghatározná, ezt önálló fogalomként, egyrészt az említett rendelet céljára és felépítésére, másrészt pedig a nemzeti jogrendszerek összességéből következő általános elvekre hivatkozással kell értelmezni (flyLAL-Lithuanian Airlines ítélet, C-302/13, EU:C:2014:2319, 24. pont).
- 36 Végül a Bíróság még azon körülmény alapján állapította meg, hogy a „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalmát önállóan kell értelmezni, hogy a 2004. december 2-i 2116/2004/EK tanácsi rendelet (HL L 367., 1. o.) módosított, a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 338., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.) 1. cikkének (1) bekezdése

tartalmazza azt az elvet, miszerint e rendelet hatálya a „polgári ügyekre” terjed ki, azonban nem határozza meg e fogalom tartalmát és alkalmazási körét (lásd: C-ítélet, C-435/06, EU:C:2007:714, 38. és 46. pont).

- 37 Márpedig az alapügyben szóban forgó 1393/2007 rendelettel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy annak 1. cikkének (1) bekezdése egyrészt maga is úgy rendelkezik, hogy e rendelet a polgári és kereskedelmi ügyekben alkalmazandó, ezenkívül pedig hozzáteszi, hogy e rendelet nem terjed ki többek között a közhatalom gyakorlásával összefüggő cselekményekért és mulasztásokért („*acta iure imperii*”) fennálló állami felelősségre.
- 38 Másrészt e rendelet nem határozza meg sem a „polgári és kereskedelmi ügyek”, sem pedig az „*acta iure imperii*” fogalmának a tartalmát és hatályát.
- 39 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy a „polgári és kereskedelmi ügyek” 1393/2007 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmát szintén önálló fogalomnak kell tekinteni, és azt többek között e rendelet céljára és felépítésére hivatkozással kell értelmezni.
- 40 Ami az 1393/2007 rendelet által kitűzött célokat illeti, annak (2) preambulumbekkezdéséből következik, hogy e rendelet a belső piac megfelelő működésének biztosítása céljából a bírósági és bíróságon kívüli iratok továbbításának javítására és meggyorsítására irányul. E célkitűzésre emlékeztet az említett rendelet (6) és (7) preambulumbekkezdése is, amelyek többek között a polgári peres eljárások hatékonyságára és gyorsaságára, valamint ezen iratok továbbításának a gyorsaságára irányulnak. Ugyanezen rendelet 4. cikkének (1) bekezdése egyébiránt előírja, hogy a bírósági iratokat a lehető legrövidebb időn belül továbbítani kell.
- 41 Ebben az összefüggésben az 1393/2007 rendelet (10) preambulumbekkezdése kimondja, hogy „az iratkézbésítés visszautasításának lehetőségét kivételes esetekre kell korlátozni”. Így e rendelet 6. cikkének (3) bekezdése alapján a kézbesítési kérelmet és a továbbított iratokat vissza kell küldeni az áttevő intézményhez, ha e kérelem „nyilvánvalóan nem tartozik [az említett] rendelet hatálya alá”.
- 42 Márpedig, amint a Bizottság helyesen megjegyezte, a polgári vagy kereskedelmi ügyek körébe tartozó jogvitáknak azon jogvitáktól való megkülönböztetése, amelyek nem tartoznak ezen ügyek körébe, mivel például a közhatalom gyakorlásával összefüggő cselekményekért vagy mulasztásokért fennálló állami felelősségre vonatkoznak, összetett műveletnek bizonyulhat.
- 43 Ilyen esetekben e kérdésnek a jelen ítélet 34–36. pontjában szereplő más rendeletek vagy egyezmény alkalmazhatósága céljából való eldöntésére általában csak azt követően kerül sor, hogy a szóban forgó jogvita valamennyi felének módjában állt a kérdéssel kapcsolatos véleményét kifejteni a célból, hogy az eljáró bíróság a határozatának a meghozatala céljából valamennyi szükséges elemmel rendelkezzen.
- 44 Azonban nem ez a helyzet azon kérdést illetően, hogy egy eljárást megindító irat az 1393/2007 rendelet értelmében vett polgári és kereskedelmi ügyre vonatkozik-e.
- 45 E kérdést ugyanis szükségszerűen meg kell válaszolni még azt megelőzően, hogy az eljárás felperestől eltérő más felei kézhez kapták volna az említett iratról szóló kézbesítést, mivel éppen az említett kérdés megválaszolásától függenek az ugyanezen irat kézbesítési módjai.
- 46 Ilyen körülmények között és figyelembe véve a bírósági iratok kézbesítése gyorsaságának az 1393/2007 rendelettel kitűzött célját, az érintett bíróságnak a rendelkezésére álló, szükségszerűen részleges elemek első vizsgálatára kell szorítkoznia annak megállapítása céljából, hogy az előtte indított kereset a polgári vagy kereskedelmi ügyek vagy inkább olyan ügyek körébe tartozik-e, amelyek e rendelet 1. cikkének (1) bekezdése alapján nem tartoznak e rendelet hatálya alá, amely vizsgálat eredménye természetesen nem határozhatja meg előre az eljáró bíróság által többek között a saját hatáskörét és a szóban forgó ügy érdemét illetően hozandó későbbi határozatokat.

- 47 E rendelkezés ilyen értelmezése nemcsak lehetővé tesz az 1393/2007 rendelet hatékony érvényesülésének biztosítását, hanem azt meg is erősíti annak felépítésével.
- 48 Ugyanis azon eset kivételével, ha valamely bírósági irat kézbesítése az 1393/2007 rendeletben előírt alaki feltételek teljesítésének elmulasztása miatt lehetetlen, az átvevő intézmény e rendelet 6. cikkének (3) bekezdése alapján ezen irat kézbesítésére vonatkozó kérelmet csak akkor köteles visszaküldeni az átvevő intézménynek, ha e kérelem nyilvánvalóan nem tartozik e rendelet hatálya alá.
- 49 Következésképpen, annak megállapítása céljából, hogy az 1393/2007 rendelet alkalmazandó-e, elegendő az, hogy az eljáró bíróság arra a következtetésre jusson, hogy nem nyilvánvaló, hogy az előtte indított kereset nem tartozik a polgári vagy kereskedelmi ügyek körébe.
- 50 Azon kérdéssel kapcsolatban, hogy az 1393/2007 rendelet alkalmazandó-e olyan keresetekre, mint amelyekről az alapügyben szó van, meg kell jegyezni, hogy magából az említett rendelet 1. cikke (1) bekezdésének a szövegéből következik, hogy bár a hatóság és egy magánjogi személy közötti bizonyos jogviták tartozhatnak e rendelet hatálya alá, ez nem vonatkozik arra az esetre, amikor a hatóság közhatalmat gyakorol.
- 51 Az említett kérdés megválaszolása céljából meg kell tehát vizsgálni, hogy az alapügyek felperesei és a Hellenische Republik közötti jogviszonyt nyilvánvalóan a közhatalomnak az adós állam részéről való kifejezése jellemzi-e annyiban, amennyiben az a magánszemélyek közötti viszonyokban alkalmazandó általános jogi szabályokon túlmenő hatalomgyakorlásnak felel meg (Préservatrice foncière TIARD ítélet, C-266/01, EU:C:2003:282, 30. pont; Lechouritou és társai ítélet, C-292/05, EU:C:2007:102, 34. pont).
- 52 E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy valamely olyan nemzeti vagy nemzetközi közjogi szervezet, amely magánszemély olyan díjtartozását szeretné beszedni, amely részére a berendezéseinek és szolgáltatásainak használata ellenében jár, közhatalmat gyakorol, különösen, amikor e használat kötelező és kizárólagos jellegű, és a járulék alapja, számítási módja, valamint a beszedési eljárás a felhasználókkal szemben egyoldalú módon került meghatározásra (LTU-ítélet, 29/76, EU:C:1976:137, 4. pont; Lechouritou és társai ítélet, C-292/05, EU:C:2007:102, 32. pont).
- 53 Azonban a kötvénykibocsátás nem feltételezi szükségszerűen a magánszemélyek közötti viszonyokban alkalmazandó szabályokon túlmenő hatalomgyakorlást. Ugyanis nem zárható ki, hogy valamely magánjogi jogi személy többek között kötvények kibocsátásán keresztül a piacról finanszírozza működését.
- 54 Ezenkívül az alapügyekkel kapcsolatban az iratokból nem tűnik ki nyilvánvalóan, hogy a szóban forgó értékpapírok pénzügyi feltételeit a Hellenische Republik egyoldalúan és nem azon piaci feltételek alapján határozta meg, amelyek e pénzügyi eszközök cseréjét és jövedelmezőségét szabályozzák.
- 55 A 4050/2012. sz. törvény ugyan az államháztartási gazdálkodásnak és különösen az államadósság szerkezetátalakításának a keretébe illeszkedik a célból, hogy a komoly pénzügyi válsághelyzetet kezelje, és e célból vezette be a szóban forgó szerződésekbe az értékpapírok cseréjének a lehetőségét.
- 56 E tekintetben azonban meg kell jegyezni, hogy egyrészt az a körülmény, hogy e lehetőséget törvény vezette be, önmagában nem döntő jelentőségű annak megállapításához, hogy az állam a közhatalmát gyakorolta.
- 57 Másrészt nem nyilvánvaló, hogy a szóban forgó értékpapírok pénzügyi feltételeinek közvetlen és azonnali módosulásához a 4050/2012. sz. törvény elfogadása vezetett, tehát hogy a felperesek állítólagos kárát ez okozta. Ugyanis az e törvény által a kibocsátási szerződésekbe illesztett

cserezáradék alapján e módosításokat a kötvénytulajdonosok többsége határozatának kellett követnie, ami egyébiránt megerősíti a Hellenische Republik azon szándékát, hogy polgári jogi jellegű szabályozás keretében tartsa az adósságkezelést.

- 58 E megállapításokra tekintettel nem állapítható meg, hogy az alapügyek nyilvánvalóan nem tartoznak az 1393/2007 rendelet értelmében vett polgári vagy kereskedelmi ügyek körébe, és így e rendelet alkalmazandó ezen ügyekre.
- 59 A fentiekre tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy az 1393/2007 rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelet hatálya alá tartoznak az államkötvény-tulajdonos magánszemélyek által a kibocsátó állammal szemben indított, birtokháborítás és tulajdonzavarás miatti kártérítésre, szerződés teljesítésére és kártérítésre irányuló olyan bírósági keresetek, mint amelyekről az alapügyekben szó van, kivéve ha azok nyilvánvalóan nem tartoznak a polgári vagy kereskedelmi ügyek körébe.

A költségekről

- 60 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróságok előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, e bíróságok döntenek a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről („iratkézbesítés”), és az 1348/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. november 13-i 1393/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelet hatálya alá tartoznak az államkötvény-tulajdonos magánszemélyek által a kibocsátó állammal szemben indított, birtokháborítás és tulajdonzavarás miatti kártérítésre, szerződés teljesítésére és kártérítésre irányuló olyan bírósági keresetek, mint amelyekről az alapügyekben szó van, kivéve ha azok nyilvánvalóan nem tartoznak a polgári vagy kereskedelmi ügyek körébe.

Aláírások